

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedny redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka --- 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Hospodárska politika.

Nedá sa zapierať, že Ignác Darányi, terajší minister orby takú hospodársku politiku prevádza, ktorá viacej je povolaná podporovať záujmy krajinského hospodárstva, ako všetko to, čo jeho predchodcovia v ministerstve od roku 1867. pokúsili sa previesť. Kresťanská ľudová strana verne jej programmu neustále žiadala ochranu a podporu malého hospodárstva. Liberáli si nevšimli hospodárskych požiadavok kresťanskej ľudovej strany. Malé hospodárstvo nechránili, ba aj neviazané a veľké štátne hospodárstva každoročne vysekávali ako mäso v jatke. Následky tejto zkažonostej liberálnej politiky sú hrozné, nielen pre malých hospodárov, lež aj pre celú všeobecnosť. Povážme bližej tieto hrozné následky záhubnej politiky liberálov.

Ako prvý záhubný následok politiky liberálov, pod ktorým celé pokolenia vyšly na vnivoč a druhé pokolenia trpeť budú v budúcnosti, je: že veľká čiastka hospodárstva, rozsiahlych a malých majetkov dostala sa do rúk židovských. Novšie štatistické výkazy o tomto chybujú. Ako keby sa liberáli sami haňbili za jejich hospodársku politiku. Dľa štatistiky roku 1898. ale majetkov vyše 100 jochov veľkých nachodilo sa v židovských rukách 2789, a tieto majetky, čo vtedy byly vlastostou židov, obnášaly spolu 2 milliony 619.300 katastrálnych jochov. Krom toho mali vtedy židia v árende 3170 majetkov vyše sto jochov, čo dohromady urobilo zase 3 milliony 350.740 katastrálnych jochov. Keď vezmeme ku tomu ešte majetky, ktoré majú menej ako sto jochov, to môžeme smelo, ba s istotou tvrdiť,

že už roku 1898. nachodilo sa v židovských rukách nemovitých majetkov ako iste do 7 millionov katastrálnych jochov. Od tých čias minulo desať rokov, židia v nadobúdaní nemovitých majetkov ďalej pracovali. Podporovali ich v tomto liberáli s jejich vládami a celým zákonodarstvom. Bola to tá najnebezpečnejšia a najohavnejšia hospodárska politika, akú svet kedy videl.

Ohavnosť liberálnej hospodárskej politiky padne nám ale ešte viacej do očí, keď povážime, koľko veľkých, vyše 1000 katastrálnych jochov obnásajúcich majetkov nachodí sa v židovských rukách. Dľa štatistiky roku 1898-ho z veľkých majetkov nachodí sa v židovských rukách v stolici Hajdu 65.2 percentov, v stolici Szabolcs 51.3 percentov, v stolici trenčianskej 51.01 percentov. V týchto stoliciach nachodí sa teda viacej ako polovica veľkých statkov v židovských rukách. Toto sú smutné úspechy liberálnej hospodárskej politiky v povýš spomenutých stoliciach.

Krom týchto stolíc ale zadovážili sebe židia pod liberálmi veľké, rozsiahle statky aj v iných stoliciach. Tak v stolici Máramaros je 47.3 percentov, v stolici Baranya 46.7 percentov, v stolici Bihar 44.3 percentov, v stolici turčianskej 40 percentov, v stolici Jász-Nagykun-Szolnok 39 percentov, v stolici Ung 36.9 percentov, v stolici Zemplén 35.9 percentov, v stolici Tolna 33.8 percentov, v stolici Abauj 33.3 percentov, v stolici Pest-Pilis-Solt-Kiskun 33.2 percentov, teda vyše tretiny veľkých statkov v židovských rukách. V deväťadvadsať stoliciach patrí židom vyše jednej štvrtiny veľkých statkov.

S týmto ale židovstvo ešte vždy nenie spo-

kojné. Chce ešte viacej mať. Liberálny systém pravda zaniknul a s ním prepadla aj liberálna hospodárska politika. Nastala doba rozumnejšej hospodárskej politiky. Svedčí o tom prevedená hospodárska akcia v Máramaróši. Dôkazom toho je, že táto hospodárska akcia, ako si to zvlášte kresťanská ľudová strana žiada, prevedená má byť aj v trenčianskej, turčianskej, liptovskej a oravskej stolici, teda na Horniakoch. Ubiedený ľud má teda pomoci dostať, len aby ho aj o túto pomoc neolúpilo nenasýtené židovstvo. Židovský element totiž ešte vždy nemá dosť. Preto vypisujú židovské noviný, aby štát shabal cirkevné majetky a latifundia, rozsiahle statky pánov. Tieto majetky hrozne kolú oči socialdemokratov a jejich spojencov. V každom čísle sa rozpisujú o tom, aby pánom a vraj kňazom majetky odobrali. Židovskí, freimaurerskí a socialdemokratickí novinári takrečeno o inom už ani nevedia písať. O tom ale, že koľko majetkov veľkých a malých má v rukách židovstvo, nikdy ani slovička nenapíšu. Aby to ľud vedel napísali sme to preto my. Udáme ale verne aj to, koľko obnášajú tie nemovité majetky, čo má v rukách cirkev a čo sú viazanou vlastnosťou pánov. Nech sa náš ľud na vlastné oči presvedčí a potom sám o tom súdi.

Dľa štatističných výkazov obnášajú nemovité majetky katolíckej cirkve, ktoré užívajú biskupi, kapitule a iní cirkevní hodnostári 709.193 katastrálnych jochov; grécko katolícka cirkev má 151.175 katastrálnych jochov; grécki orientáli majú 20.684 katastrálnych jochov; latifundia, rozsiahle viazané majetky pánov, magnátov obnášajú 2 milióny 329.206 katastrálnych jochov. Celého viazaného nemovitého majetku rímsko-katolíckej, grécko katolíckej orientálnej cirkve a magnátov dohromady je teda 3 milióny 210.206 katastrálnych jochov. Oproti tomuto malo židovstvo už pred desiatimi rokmi 2 milióny 619.300 katastrálnych jochov, ako vlastný majetok v rukách. Cez desať rokov — ako vôbec známo — zadovážili židia k tomu silu veľkých a malých statkov. Kdekoľvek je na predaj dajaký veľký panský statok, alebo nejaká sedliacka škvarka všetko kupujú u nás židia. Majú preto dnes vo svojej vlastnosti viacej pozemkov, ako všetky cirkve a všetci magnáti dohromady.

To bola ale tá najhoršia a najnebezpečnejšia

hospodárska politika, s pomocou ktorej pod liberálmi, na úkor kresťanstva tak hrozne zbohatnúť mohlo židovstvo. Z tých majetkov, čo má v rukách židovstvo, nemá obecenstvo žiadneho osohu. Z cirkevných majetkov udrzujú sa kostoly a školy, nemocnice a sila dobrodejných ústavov; kresťanskí veľkostatkári, takrečení páni znášajú patronátske farchy. Tisíce a tisíce rodín žije z týchto statkov, kým sú v kresťanských rukách. Aknáhle prejdu do vlastnosti židovstva, dobrodejným a kultúrnym cieľom nedostane sa z nich ničoho a robotníctvo pri ťažkej práci bedári. So všetkým právom môže sa preto povedať, že hlavnou príčinou celej sociálnej biedy, pod ktorou stonajú teraz všetky vrstvy obyvateľstva krajiny, je mohutné bohatnutie a zmáhanie sa židovstva.

Jestli teda terajšia vláda chce ľudu tak pomôcť v jeho biede, ako to žiada kresťanská ľudová strana, nech sa celkom zriekne liberálnych zámerov a prevádza múdru, statočnú a predo všetkým kresťansko hospodársku politiku.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Že sa Jednota Katolíckeho Ľudu neustále organizuje po všetkých stranách krajiny, toho dôkazom sú nasledujúce utvorené shromaždenia. Každé toto shromaždenie je doprosta ako verejné vyzvanie ku všetkým, čo posiaľ z akýchkoľvek príčin Jednotu ešte neutvorili. Nech teda všade po krajine tak horlivo a s toľkou oduševnenosťou utvoria Katolícku Jednotu, ako to v minulé dni urobili nasledujúce obce:

Radnóth (stolica Kisküküllő). Farár Gregor Puskás svolal utvorené shromaždenie, ku ktorému dostavila sa intelligencia a pospolité ľud obce. Do Jednoty vstúpilo v shromaždení 50 členov.

Pusztasomorja (stolica Moson). K utvoreniu Jednoty shromaždil sa veriaci ľud celej obce na veľkom priestore pred kostolom. Po vysvetlení Jednoty dalo sa zá členov 150 zapísať.

Vörösmás a Jakubfölde (stolica Sáros). V ľudovom shromaždení držali zápalisté reči farári Laborczy, Soltész a Reiner. Jednota bola jednohlasne utvorená a vstúpilo do nej 107 členov.

Baldócz, Göbölfalva, Nemessán a Katlony (stolica Szepes). Po zápalistých rečiach, ktoré v shromaždení držali professori bohoslovnia dr. Pavel Dolyák. Ale-

xander Horváth, dr. Jozef Kozsár a kaplán Aladár Papp utvorili hneď Jednotu, do ktorej dali sa všetci hospodári i s manželkami zapísať. Tunajší dobrý ľud sa ešte posiaľ ku žiadnemu pohybu nepripojil s toľkým oduševnením, ako ku Katolíckej Jednote.

Marosujvár (stolica Alsófehér). Utvorenie Jednoty s 90 členami.

Ény (stolica Bars). Miestnym správcom utvorenej Jednoty je Štefan Bukrotyin ml.

Esztergom (vodné mesto). Za miestneho správcu utvorenej Jednoty vyvolený je farár K. Daniel Keményffi. Do Jednoty vstúpilo 271 členov.

Ikrény (stolica Győr). Utvorenie Jednoty pod predsedníctvom učiteľa Michala Tóth, ktorého vyvolili za miestneho správcu.

Oszli (stolica Győr). Kaplán Viktor Havranek svolal utvoriť shromaždenie na 17. mája. Veriaci obce prišli vo veľkom počte na shromaždenie a utvorili Jednotu jednohlasne.

Ada (stolica Bács). V shromaždení už prvej utvorenej Jednoty vyvolili sedem vodcov skupenín.

Ebed (stolica Esztergom). Do utvorenej Jednoty vstúpilo 87 členov.

Sóskút (stolica Fehér). Hlavný učiteľ Štefan Benedek svolal veriacich obce ku tvorivému shromaždeniu. Na toto povolanie shromaždili sa občania vo veľkom počte a utvorili jednohlasne Kat. Jednotu.

Gajár (stolica Pozsony). Členovia utvorenej Jednoty vo vydržiavanom shromaždení vyvolili za miestneho správcu kaplána Franca Sztaricsek a za jeho námestníka učiteľa Gregora Domonkos. Za vodcov skupenín vyvolení sú: učiteľka Helena Szöcs, Štefan Szloboda a Augustin Zsacsek.

Székesfővár (stol. Fehér). Členovia už dávnejšie utvorenej Jednoty vydržovali dňa 17. mája veľké shromaždenie, na ktorom rečnil dr. Mikuláš Zboray, krajiniský vyslanec kresťanskej ľudovej strany a podpredseda Jednoty. Ku Jednote prihlásilo sa poznové viacej sto členov.

Kocsér (stolica Pest). V shromaždení pod predsedníctvom dekana a farára Michala Takács vstúpilo do Jednoty 60 členov.

Mór (stolica Fehér). Na utvoriacom shromaždení predsedal kvardian kapucínov Veremund Schweigbardt a rečnil zo strediska pravotár dr. Július Baranszky. Ku Jednote prihlásilo sa na mieste 90 členov.

Attala (stolica Somogy). Veľké utvoriť shromaždenie. S týmto rozvinuli zástavu Jednoty po celej stolici somogyskej.

Oszivác (stol. Bács). Farár Ladislav Rakita svolal na 17. mája utvoriť shromaždenie, ktoré vydržiavané bolo s tak pekným výsledkom, že Jednotu jednohlasne utvorili a vstúpilo hneď do nej veľa veriacich, medzi týmito aj viacej posiaľ osvedčených socialdemokratov.

Stajerlak (stolica Krassó-Szörény). Veľké ľudové shromaždenie dňa 17. mája s utvorením Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Tieto nové utvorenia Jednoty Katolíckeho Ľudu sú zreteľným dôkazom toho, že osvedčenie katolíckeho presvedčenia prejavuje sa po všetkých stranách krajiny v tak obrovských rozmeroch, že to z počiatku ťažko padlo očakávať. Pravda zvíťazí, bo zvíťaziť musí. Cieľom Katolíckej Jednoty je, aby Uhorsko poznové stalo sa krajinou kresťanskou. Kto do Jednoty vstúpi, ten bojuje za kresťanstvo. Kto sa do Katolíckej Jednoty nedá, alebo nechce dať zapísať, kto proti Katolíckej Jednote slovom, alebo na písme búri, ten bojuje proti kresťanstvu a nenie hoden, aby ho svet za kresťana držal.

Kresťanská ľudová strana na krajiniskom sneme.

Pochvalné účinkovanie krajiniských vyslancov kresťanskej ľudovej strany na sneme musí napadnúť každému nepredpojatému pozorovateľovi. Kým iní vyslancovia, ktorí jednotajne sa s tým vystatujú čo všetko za ľud robia, pri tak vážnej príležitosti, ako je pojednávanie krajiniského rozpočtu, do snemovne ani nezavoniajú, vyslancovia kresťanskej ľudovej strany v zasadnutiach predpoludním a popoludní sú nielen prítomní, lež slovo svoje aj pozdvihnú a to vždy v záujmoch verejných. Tak pri pojednávaní rozpočtu torby ministerstva obchodu najnovšie nasledujúcu vážnu reč povedal krajiniský vyslanec:

Július Jánoky-Madocsányi.

Známo je vôbec, že uh. štátne železnice sú zvláštnym orgánom v našom verejno-hospodárskom živote. Dôležitosť štátnych železníc ďalej obširnejšie vysvetlovať bolo by zbytočné, bo je to každému známo, že železnice už ako také sú merítkom kultúry; veľkú dôležitosť privlastňujem železniciam už i z tej príčiny, bo ony povolané sú naše dobré meno zabezpečiť nám pred cudzozemskom, bo keď cudzí človek ku nám príde, prvé čo tu uvidí je železnica a cestujúce obecnstvo často len zo železníc vie zotvárať na vzdelanosť a kultúru krajiny, cez ktorú cestuje.

Blahej pamäti Gabriel Baross, zadovážil našim štátnym železniciam, europejského chýru; smutná vec je ale, že behom pätnásť rokov, čo

Baross oči zatvoril, v tomto ohľade vidieť nielen stagnáciu, lež čo je najviac k poľutovaniu, aj istý poklesok. Po novinách sa o tom už dosť písalo. I sám minister obchodu, ako i jeho štátny sekretár zaoberali sa už s touto otázkou lanského roku pri pojednávaní jejich rozpočtu.

Nadovšetko v jednej veci prinútený som vysvetlenie žiadať od ministra obchodu. Toto je zvlášte zmenšenie rýchlosti vlakov. (Pravda! Tak je!) Dľa najnovšieho, od 1. mája platného poriadku premávky medzi iným vidíme, že na čiare Budapest—Marcheg—Viedeň vlaky teraz skoro o celú pol hodinu dlhšie idu, ako posiaľ, z čoho dľa úradného ohlasu devätnásť minút padá na čiaru Marcheg—Viedeň, šesť do jednásť minút ale na čiaru Budapest—Marcheg. Vyše pol roka, takrečeno od začiatku zimy, zkusujeme, že na tej čiare, kde sme doteraz privykli boli na presný chod vlakov, rýchliky teraz chodia s opozdením sa zo dňa na deň až do tritvrtte hodiny. (Tak je!) Už od zimy tomu tak bolo a novým poriadkom premávky tento neriad je teraz stabilizovaný. Dľa úradného vysvetlenia má to byť potrebné ohľadom bezpečnosti premávky. Toto vysvetlenie ale, ako je nie celkom dostatočné, tak neudáva otvorene pravé príčiny zmenšenia rýchlosti vlakov a neudáva čas, kedy asi pri štátnych železničiach zavedený bude poznové dobrý starý poriadok.

Mnohé veci sú nenie v poriadku aj pri vicinálkach. Sú v zlom stave. Vozne v zime nekúria atď. Svrchovaný čas je, aby aj tu zavedený bol poriadok. Dotyčno taríf niet príčiny ku ponosám, bo ako známo, uh. kráľ. štátne železnice sú jedny z najlacnejších na kontinente. Jedine to by bolo potrebné, aby zvlášte k dobrému chudobných robotníkov — tak ako je to v Rakúsku a Nemecku — medzi väčšími strediskami a okolitými dedinami zavedené boly aspoň pre III. triedu lacnejšie túr a rätúr karty.

Ešte na jednu veľmi dôležitú okolnosť treba obrátiť pozornosť ministra obchodu. Každému cestovateľovi muselo to už napadnúť, že na železničných staniach ten podnik, čo sa zaoberá s odpredajom novín, a tento obchod prevádza takrečeno pod viechou uhorsko-štátnych železníc, nepokračuje celkom nestrane a korrektne. Na krátko len tolko treba povedať, že kým sám rečník, alebo veľa z jeho známych a priateľov

na železničných staniach darmo hľadali a chceli kúpiť rozšírené a vôbec obľúbené katolícke noviny, za tým — o čom sa minister na vlastné oči sám presvedčiť môže — nachodí sa tam hrba pornografických, nestydatých kníh najohavnejšieho, oplzlého obsahu (Tak je! Tak je!) a nachodia sa veľké hrby tejto smeti nielen na hlavných staniach v Budapešti, lež i po menších staniach vidieku. (Tak je! Tak je!) Spisy a knižky, aké sa neopovážia predávať v hlavnom meste, bo by ich ako nanajvyš nemravné, shabala policaj, predávajú pod viechou kráľ. uhor. štátnych železníc po železničných staniach. Rečník konečne žiadal ministra obchodu, aby v tejto veci urobil poriadok a osvedčil sa, že položku štátneho rozpočtu prijíma. (Hlučné a dlho trvajúce schvalovanie.)

Pri pojednávaní rozpočtu ministerstva orby dňa 19. mája v hospodárskom ohľade veľmi úvažnú nasledujúcu reč povedal krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany:

Béla Csitáry.

Rozpočet ministerstva orby prijímam tak v svojom, ako aj v mene svojej strany. S uspokojením beriem v známosť, že minister k zakrytiu hospodárskych potrieb 5—6 millionov viacej vzal do svojho rozpočtu, ačpráve musím vyznať, že to nedržím za celkom dostatočné. V minulosti som povedal a hovorím to aj teraz, že to nenie celkom v poriadku, že s torbou tohoto ministerstva po macošsky zachodíme. My sme vlastne roľnícky štát a keď na vývin priemyslu a obchodu obraciame nepočtené milliony, mohli by sme sa na to stanovisko postaviť, aby sme roľníctvo nezanedbali, aby nehliavelo, alebo snád aj celkom nezaostalo. Bo sa ten veľmi mylí, kto sa nazdáva, že v hospodárskych záležitostiach nemáme viacej roboty.

V odôvodnení rozpočtu čítam, že cieľom postupného popravenia hospodárskeho stavu v stolici *oravskej, trenčianskej a líptovskej* vzatá je do rozpočtu nová položka 100.000 korún. Spomenuté stolice viackrát obrátili sa k rečníkovi, aby hospodárska akcia aj na tieto strany rozprestrená bola. Túto žiadosť drží rečník za celkom oprávnenú a vidiac teraz prajný výsledok svojho namáhania, ďakuje za to ministrovi orby Ignácovi Darányimu.

Že v akom smere chce minister gazdovské polozenie polepšiť v oravskej stolici, to predbežne nevie, ale v rámci pomocnej akcie číta, že minister vytkol si za cieľ postavenie a udržanie vzorných gazdovstiev na hoľach a osád na mliečne hospodárstvo. Veľmi prirodzené je, že pri pomocnej akcii jednu stolicu nemožno tak manipulovať ako druhú, veď treba počítať s miestnymi pomerami a okolnosťami. Oravská stolica má špeciálne pomery. Obrábanie zeme sa tam sotva vyplatí, lebo zem je neúrodná a zväčša len ovos a raž rodí. Hory sú vykynuté, vypínajú sa holé vršky, ale pasienky sú obstojne cenné, využitkovanie týchto by bolo veľmi osožné. Domnieva sa teda, že v prvom rade treba by bolo napomôcť chovanie dobytku, na vrchovatých krajoch ale chov oviec. Ale s dochovávaním oviec treba by sa bolo postarať aj o lepšie speňaženie ovčieho mlieka. Prosí ministra, aby rozvinul svoju starosť v tom smere, aby v Orave postavené boli vzorné gazdovstvá na hoľach a mliečiarke osady, chovanie oviec aby bolo napomôžené a mliečne výrobky lepšie speňažené. Takto azda nielen bryndzu, lež o veľa cennejšie a jemnejšie výrobky by sa mohli tam produkovať. Čo sa týče chovania oviec, dochovávajú síce ovce, ale tie sú nie dosť výnosné ani pre vlnu, ani pre dojenie. Máme uhorský kráľovský vlnu kvalifikujúci ústav. Prosí ministra, aby aj tejto ustanovizni naložil, aby nielen chovanie oviec stredných a veľkých statkárov napomáhala, ale aj malých hospodárov.

Rozvíňovaním domáceho priemyslu tiež by sa dalo napomôcť rozvíňutie oravských gazdovstiev. Tam je aj textilný priemysel, ktorý by sa prirodzene paralelne mohol rozvíňovať s chovaním oviec. Tu sú aj veľké vodné sily; oravská stolica je veľmi bohatá na vodné sily. Keď človek chodí po cudzozemsku, v Belgicku a Nemecku, vidí veľké vodné diela, kde použitím vody tisíc a tisíc koňských síl nadobudnú za lacnú cenu. V Orave človek si mimovoľne pomyslí, že toto aj tam by sa mohlo utvoriť; sú miesta, kde by podobne mohly veľké vodné diela postaviť a vtedy by sa priemysel samovoľne osadil na toto okolie. Veľmi prirodzené je, že toto vyžaduje veľa investícií a jednotlivci sa na to nemôžu podujat. Keby sa ale minister zaujal o túto záležitosť a zaviedol by akciu, vtedy nielen Orave, ale celej krajine by to veľmi osožilo.

Aby sme sa chudobného ľudu zaujali, tam je ešte záležitosť vodou zapríčinených škôd. Viac oravských obcí podalo prosbu k ministrovi orby, aby im poskytnul pomoc, žeby sa mohli chrániť proti povodni. Rečník o tomto podal ministrovi zprávu a minister aj poskytol pomoc.

Konečne obrátil rečník pozornosť ministra na to, ak potrebné by bolo, aby hospodárski úradníci pre jejich budúcnosť poistení boli penziami a zabezpečení proti nehodám a keď uznal zásluhy ministra o hospodárstvo krajiny, vyslovil sa, že rozpočet prijíma. (Hlučné éljen!)

POLITICKÉ CHÝRY.

Jednota Katolíckeho Ľudu v stolici liptovskej.

Jednota Katolíckeho Ľudu, ako všade, kde sa nachodia horliví katolíci, utvorená bude v stolici liptovskej. Týmto cieľom vydržiavaná bola dňa 22. mája veľmi vážna porada v Ružomberku na ktorej súčasťnilo sa velebné duchovenstvo stoličné a menovite boli prítomní:

Štefan Hattyár, M. Ladislav Herbszt, Michal Mihálik, Franc Hanzély, Béla Teschler, Matias Lincsovsky, Anton Cserny, Ján Zsilla, Štefan Zahuranez, Franc Fehérpataky, Martin Dolyák, Franc Dulya, Jozef Fischer, Vincenc Malinay, Anton Oravetz, Franc Urvay, Martin Pazúrik, Štefan Janovcsik, Jakub Peterdy, Jozef Krasznec, Štefan Dudasko, Ludvik Illecsko, Jozef Höhr, Izsó Kalocsai, Gabriel Lőrincz, Bartolomej Szmizsár a Franc Rovder,

Strediste zastupovali: skutočný, vnútorný tajný radca Štefan Rakovszky, predseda Jednoty Katolíckeho Ľudu; Mikuláš Zboray, podpredseda Jednoty; Edmund Beniczky, krajinský vyslanec okresu; Béla Landauer členovia výkonnej rady; Béla Csitáry, člen správy; Štefan Haller, hlavný tajomník. Porada vydržiavaná bola v hostinci Csavoja o 11. hodine predpoludním.

Štefan Rakovszky v zahájajúcej reči vyzval pozornosť prítomných na neodolateľnú potrebnosť organizovania sa katolíkov. S organizovanými silami len organizovaní môžeme sa potýkať s úspechom.

Štefan Haller vysvetľoval ciele a spôsoby rozvíňovania Jednoty.

Mikuláš Zboray vyzval prítomných ku rýchlemu a odhodlanému účinkovaniu. Nie o to sa jedná, že koľko vieme vykonať, lež aby nikto nečinným neostal.

Na návrh krajinského vyslanca Edmunda Beniczky uzavrela porada jednohlasne, že utvorenie Jednoty drží

za nevyhnutelne potrebné a k utvoreniu jej na území stolice liptovskej určený je deň 21. júna.

Naplašení protivníci.

Na ten chýr, že dňa 28. mája po celej Prešporskej sa bude utvárať Katolícka Jednota, plašili sa naši protivníci a v hroznom strachu sišli a na veľkú poradu, aby so spojenými silami taký článok zostavili do novin, ktorým by prešporskému ľudu dokázali, že čierne je biele a Jednota je zlá, teda nech do nej nevstúpia. Lež darmo študovali, darmo si hlavy lámali, o Jednote zlého ani len vymysleť nemohli. Aby im toto študovanie lepšie išlo, začali si rozum vlnkom mastiť. Študovanie dlho trvalo, vlnka za hodne minulo. Keď si človek viac vypije, jazyk sa mu rozviaže a povýpráva dôverne, čo mu na srdci leží. Tak sa to stalo aj v tomto páde. «Katolícku Jednotu musíme akosi zničť», prehovoril Hodža, «lebo Jednota na to učí katolíkov, aby oni spolu držali, jedon druhého podporovali... čo potom bude pri veľbách so mnou alebo s Ivánkom a s ostatnými ablegátmi luteránskymi, keď katolíci len na katolíkov budú hlasovať? Vďaka prepadneme ak sa patrí». — «A na nás ešte horšie hrmí», povedali na to Skyčák a Blaho, «lebo vy ste si ako luteráni s tým, že ste proti katolíctvu bojovali, aspoň obľúbenie a podporu svojich luteránskych bratov získali; nám ale vyhadzujú na oči, že sme do svojho hniezda špintali, keď sme vždy len na svojich kňazov a biskupov brízgali. S nami je storičky horšie, ako s vami». — «Teda koniec našemu ablegátstvu», zvolal luteránsky farár Bella, «zaspievajme mu Circumdede runt». A zaspievali si Circumdede runt trpkou, žalostnou, až im slzy z očí hrčaly... Ivánka najprv precítnul z rozčulenia všeobecného a začal takto mudrovať: «Jednota bude podporovať len dobrých katolíkov a ponevác svet ľudákov drží za najlepších katolíkov, teda Jednota bude podporovať ľudových kandidátov. Z toho len tá storička zakliata ľudová strana bude mať osoh. Keby Jednota liberálov, židov, kalvínov, socialdemokratov alebo freimaurerov podporovala, to by ma tak nejedovalo». — «Tak je!» zvolali ostatní. «Máš pravdu, toto musíme dať do novin, nech to aj druhí vedia». — A napísali jedon dlhý článok do «Ľudových Novín» a «Slovenského Týždenníka», že Jednota Katolícka bude len k posilneniu ľudovej strany slúžiť, preto nech do Jednoty nevstupujú. Takto Jednotu pekne pochválili, keď ju najviac haníť chceli.

Nás ale, ktorí sme si ľudovú stranu zamilovali, nech aj toto povzbudzuje, aby sme Katolícku Jednotu všemožne podporovali a všade čím skôr založili. My sme aj s našimi úspechami celkom spokojní. Karavána stúpa preto pomaly, lež bezpečne ďalej!

Minister gróf Apponyi o katolíckej autonomii.

V zasadnutí krajinského snemu dňa 20. mája, z príležitosti pojednávania rozpočtu torby ministerstva kultu a výučby povedal reč minister gróf Albert Apponyi, v ktorej označil svoje účinkovanie na poli výučby a

kultu. Každého katolíka zvláste to musí zaujímať, že minister gróf Apponyi na novo úradne zaslúbil na krajinskom sneme, že zákonné predlohy cieľom prevedenia katolíckej autonómie, usporiadania kongruy katolíckeho duchovenstva ešte pred letnými prázdninami predloží krajinskému zákonodarstvu. Od viacej desaťročí darmo čakali posiaľ katolíci na prevedenie týchto oprávnených záležitostí. Teraz ale nech je už raz koniec prázdny slubom. Katolíci Uhorska s celým dôrazom žiadajú vyplnenie svojich tak spravodlivých požiadavôk, ako je autonómia a usporiadanie kongruy.

Pomáhajme úbohým Slovákom.

Obec Rástočno v stolici nitrianskej je celkom zničená. Hrozný požiar na popol obrátil 70 domov a 200 pobočných stavísk. 600 úbohých Slovákov ostalo bez prístrešia. Z dymiacich sa rumov jednostajne slyšať žalostný nárek nešťastného ľudu. Matky hladujú a na vysušených nádrach odumierajú im nemluvniatka, studený vietor duje holými múrami, dažď slzami miešaný zmáča obličaj nariekajúcich.

Pomáhajme nešťastným Slovákom!

Ukážme svetu, že sme jejich bratia.

Skladajme naše haliere, aby neboli odkázaní na podporu Čechov a nerozmnožovali počet vysťahovalcov.

Láskavé milodary ochotne prijme a na patričné miesto odošle aj

Redakcia «Krestana».

Pán Boh požehnaj

statočný priemysel!

Pozvanie.

«Bánovský K. Tov. Spolok» b. r. 31. mája, v nedeľu pod vedením krstnej matky veľk. panej Júlie Zamaróczy

posviacku zástavy

vydržiava, ku ktorej ctených pánov aj s rodinou povoláva

Riaditeľstvo.

Hlavný riaditeľ: Vilhelm Jedlicska, sp. notár. Riaditelia: Andrej Harinek, I dekan; Anton Hossó, II. dekan; Jozef Tegelhoff, knihovník; Jozef Mistyina, ú. sp. Štefan Benyacska, ú. sp.; Jozef Kubricsan, p. ú.; Štefan Schmidt, p. ú.; Anton Krstyenyanszky, p. ú.; Július Lukovényi ml., p. ú.; Jozef Zsiňyan, p. ú. Kassiri: Jozef Hossó, podpredseda; Anton Popelis, ú. sp.; Anton Trnovszky, p. ú.; Vilhelm Dusa, p. ú.

Krestania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

BESEDNICA.

Dvaja zloději v dome chudobných.

(Pokračovanie.)

Bolo to jedného júlového dňa, keď slnko pražilo. Bedári nemohúc vydržať páľivosť slnka, utiahli sa do svojich chatrč, len jeden švec bol na ulici. Práve sa ponáhlal z dielne ku obedu.

— Za týmto pôjdem, — povedal Opilstvo a nasledoval ševca.

Nádhera oprúc sa o jeden múr, čakala. O pár minút zahrkotal vozík, v ktorom sedel j don pán. Nádhera hrýzla si gambu od zlosti a ani sa neobzrela na vozík. Potom šiel starý zobrák. Kapsa jeho naplnená bola múkou a okrajcami chleba. Nádhera ho nechala. Na veži odbila jedna hodi a, keď sa otvorila brána a z nej jedna žena špinavú vodu vyliala do jarku.

— Už ťa mám. Teba som dávno hľadal, — povie Nádhera.

Majstra, ktorému čert opilstva za päťou liezol, dobrotvivý Boh požeňnal sedmoro peknými zdravými deťmi. Chudobne, ale poriadne staral sa o svoju rodinu. Jeho manželka šila bielizeň, a vyrobila šesť korún cez týždeň. On bol silný, zdravý chlapisko a dobrý robotník, tak že za týždeň 18—20 korún vyrobil. Deti teda nehľadovaly. Rodina bola blažená. V chatrnom príbytku jejich panovaly pokoj, láska a božské požeňnanie. Bedlivá matka, akožto anjel rodiny, každý večer shromaždila deti pod obraz Bohorodičky a z vrúcneho srdca prosili Všemohúceho, aby udelil milosti jejich milému otcovi. A Boh láskavý vyslyšal modlitbu čistých a nevinných srdce, veď otec rodiny bol striezlivý, statočný, nábožný, rozšafný, starostlivý a preto všestranne obľúbený. Diabolmu ale závidel tento blahobyť a pokalil šťastie jeho tichého hniezda.

Jednu nedeľu večer šiel tento striezvy švec na veľké nahovárane svojich druhov do krčmy. To by ešte nebolo zle bývalo, lež tam bol v jeho srdci čert opilstva. Nášmu statočnému majstrovi počalo chutnať víno, dostal dobrú vôľu, bo ho víno príjemne štekľilo a on sa veľmi dobre cítil v krčme medzi kamarátmi. Toto opakoval viac razy jedno za druhým, až konečne i sám zostal taký.

Jednu sobotu prídúc z práce domov, hodil žene pár korún na stôl a potom surovo osopil sa na ňu:

— Nenie si viac tá predošlá žena. Zbadal som, že ma nemá rada. Chladneš ku mne a si skúpa. Haňbi sa ty skúpa bosorka. Zdieram sa od rána do noci, ešte mi je len štyridsať rokov, a predsa tak vyzerám, ako keby

som bol osemdesiatročný starec, bo tu v mojom dome nemôžem toľko piť, koľko bych chcel. Snáď ja som tu pánom! Ja pracujem na vás. Keby mňa nie, zdochli by ste hladom, a predsa mi rozkazuješ a vadiš sa so mnou keď z krčmy prídem.

Úbohá manželka dala sa do náreku.

— Ale, prosím ťa, milý môj, ako môžeš takto hovoriť. Tolké roky sme žili v pokoji a radi sme sa mali a len od istého času si sa premenil. Nevieš, prečo to? Veď si mal aj víno, keď sa ti ho len zažiadalo.

— Víno? — usmial sa manžel. — Povedz radšej vínovú vodu. Aj tam si ma oklamala. Pri všetkom ma klameš. Ale ja ti ukážem, kto je tu pánom. A jestli nebude tak, ako rozkazujem, beda ti. Vyženiem ťa. Tu máš tieto peniaze. Zajtrá ráno donesie krémárov sluha pár fliaš dobrého vína. Zaplatíš mu z týchto peňazí.

Žena prečítala na stôl hodené peniaze, bolo ich len desať korún.

— A ostatné? — pýta sa žena bojzlive.

— Nedal som ti dosť? Drhni tak, ako ja, budeš mať viac. Ostatné sú moje, ja pracujem. Dupnul nohou a zahrešil.

Odišiel do krčmy, kde naň už čakali socialdemokratickí druhovia. Hlučne ho privítali a pripíjali mu na zdravie, akožto novému elvtáršovi.

Na druhý deň bola nedeľa. Predtým chodil do kostola, teraz už uteká od Boha. Veď každý deň počul, ako klajú na kňazov jeho druhovia. Ako sa rúhajú P. Bohu a ako obracajú v posmech vieru. Náš majster tak sa vžil do tej socialdemokracie, ako čo by sa v nej bol narodil. Najmilšia mu bola krčma. Už aj práca sa mu nezdala, veď ustavične čul zlorečie na pánov, ktorí nič nerobia. Zanedbal rodinu, zhnusily sa mu deti aj manželka. Len piť, a vždy len piť ehcel. Za pol roka tak sa premenil, že bol k nepoznaniu. Robiť nechcel a nevládal. Bol ukonaný, telesne a duševne otrávený. Hlava sa mu točila, oči mal vpadnuté a nohy ledva ho nosily. Už bol v hrtane satana.

V krčme líhal, v krčme vstával.

— Čo sa vám stalo? — pýtal sa ho jednúc majster u ktorého pracoval. — Nenie ste viac ten starodávny statočný a pilný robotník. Tak mi prichodíte, ako keby ste bol ťažko chorý. Opúšťa vás sila. Nevládzete na nohách stáť. Aj tá vaša robota sa mi nezdá. Ak aj ďalej budete takto pokračovať, to vás prepustím. Už vám i tak nebudem tri koruny platiť, lež len jednu. Aj to len ohľadom na vaše deti zadržím vás na istý čas.

Ani napomenutie pracudajúceho neosožilo. Držal ho v moci diabol opilstva. Krčma mu bola všetko na svete. Márný bol plač manželky a úbohých dietok. V dome sa ubytoval nedostatok a hlad. Úbohá matka nevedela čo si má počať.

Jedon sviatok, keď s najmenším dietatom domov šla z kostola, slovil ju jedon obchodník:

— Mám vám dačo povedať.

— Pravda to, že môj manžel od dávna do kostola nechodí, — povedala a zalialy ju slzy.

— Ja vás na inšie chcem upozorniť. Asi pred mesiacom požičal som vášmu manželovi 80 korún a on voláko zabudol na dlh.

Úbohá žena pustila znovu do plaču.

— Už aj dlhy robí! Nielen seba ale aj nás ožobráči. Bože môj, čo bude z nás?! Dnes-zajtra nás vyženú z domu!

Ale ani plakať nevedela od zúfania, len rukami zalamovala.

Jednej soboty večer zväčšily sa jej bóle. Manžela na smrť opilého doniesli domov. Tam ho našli na ulici, prvej ale obrali ho zloději. Chudera žena myslela, že nedožije rána.

Rodina opilca upadla do tej najväčšej biedy. Deti mrelý hladom a matka tiež. Boly bláde, ztrizené a otrhané.

Konečne zastihlo ich to najhoršie. Prácu dávajúci to odkázal majstrovi, že ho prepúšťa z dielne, lebo nechce mať nič s korheľom. Onedlho aj domový pán dal vyhádzať úbohú rodinu, k čomu pripojilo sa ešte aj to nešťastie, že otec v opilstve pokaličil nožom jedného svojho krémového súdruha. Matka videla, ako ho viedli žandári. To ju natoľko zronilo, že klesla na zem bez povedomia.

A potom čo sa stalo?

Čert opilstva s radosťou bežal k satanovi a riekol:

— Pane, tvoje slová neboly žart, tvoj plán sa podaril. Oraboval som chudobných. Pozbavil som ich vnútorného pokoja a tichej spokojnosti. Olúpil som ich o blahobyť.

A satan s pekelným úsmevom drhnul si ruky a hľadel posmešne hore na nebe.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Viedeňské školské deti pred jeho veličenstvom. Za krásneho m jového počasia 82.000 školských detí viedeňských prejavilo dňa 21. mája z príležitosti 60 ročného panovníckeho jubiléa svju poklonu pred jeho veličenstvom. Obrovské zástupy detí už zavčes rána zaviedli do zahrady schönbrunského kaštieľa. Jeho veličenstvo o 10. hodine s členami panovníckeho domu, zastupiteľmi cudzích štátov, dvornými a krajinskými hodnostármi vyšiel na veľikú terassu pred kaštieľom, aby sa díval na slávnosť. Konečne ako z 82.000 brdiel zazvnela posledná pieseň, jeho veličenstvo dojatý sišiel ku deťom, vyslovil svoje uznanie mešťanostovi a povedal: «Čím som starší, tým viac milujem deti».

Bulharský panovnícky pár v Gemerskej. Bulharský panovník Ferdinand, ktorý každý rok strávi niekoľko týždňov v svojom poľovníckom kaštieľi v Pusztamezöve (stol. gemerská), tohto roku priviedol so sebou aj svoju manželku panovníčku Eleonoru, s ktorou cez Poprad dňa 13. mája prišiel do Gemerskej. Panovník ubytoval sa v svojom poľovníckom kaštieľi, zkadial každodenne ide na vrch pri dobsínskej ľadovej jaskyni poľovať na tetrovov. Panovník ohľadom na to, že vlni sa mu dva automobile dolámaly na zlých gemerských a spišských hradských, teraz odrazu štyri vrchové automobile dal si objednať z Talianska. Panovník dva týždne strávi v Pusztamezöve, kde býva aj jeho užší sprievod: dvorný radca Fleischman a hlavný vojenský adjutant generál Markov. Počiatkom júna svoju manželku panovníčku Eleonoru predstaví na petrohradskom, viedeňskom a berlínskom dvore. Panovník spolu so svojou manželkou denne robí výlety na muráňsky hrad a na okolie, kde zbiera rastliny medzi vrchami.

Nový dekan. Georg Andreidesz, popradský (Spiš) farár, vymenovaný je za dekana felkanského dekanátu. Blahoželáme! Ad multos annos!

Zo spišského biskupstva. Jan Brezňák, dekan a farár vo Veľkom Slavkove pod Vysokými Tatrami ide na odpočinok. Konkurs na tú faru je do 7. júna vypísaný. — Uprázdnenú faru v Matheovcäch pod Tatrami obsiahol Ján Odrobina, farár v Majerkách, na jeho miesto za doča ného administrátora preložený je Ján Viecha, popradský kaplán, ktorého články čítateľa «Kresťana» radostne čítavajú. — Preloženi kapláni sú: Jozef Zasztko z Majorjky do Popradu, Matej Nyemesik do Lipt. Sv. Mikuláša a Štefan Schultz z Mikuláša do Zubrohlavy (Orava). — Konkurs na klerikto vydržiavať sa bude dňa 30. júna predpoludním o 10. hod. v seminariume. Konkurrovať môžu tí, čo odbavili 6., 7. a 8. gymnaziálnu triedu. Slovensky na každý pád musia vedieť. — Jakub Petrássek, kaplán v Hybbiach (lipt. stolica) premenil si meno na Péterdi.

Zkúška prijatia za klerikov, do nižšieho a vyššieho semenišťa nitrianskeho, prevedie sa dňa 2. júla. Mladíci, ktorý IV., V., VI., VII. gymnaziálnu triedu s dobrým úspechom odbavili, alebo aj matúrku s pochvalným výsledkom zložili dňa 1. júla predpoludním hlásiť sa majú v diecezanskej kancelárii.

Smutné počasie. Z Hornej Oravy nám píšu: Do 16. mája mnohí gazdovia ešte ani zrnka nezasiali pre veľké mokroty. Skoro každý deň prší dážď, nechýbuje ani hrmavica. Gazdovia smutným okom hľadia do budúcnosti, o ktorej ale najlepšie ten zná, ktorý je Pánom nad zemou a nebom, to jest Boh a On sa postará o všetko i o všetkých utrápených oravských gazdov. Netreba teda zúfať!

Následok huncútstva. V Hornej Tužine (Felső-Tizsény, trenč. stol.) 19 ročný mládenec Ján Gajdošik Fajkár hodil kameň do Ondreja Hubku, tiež tamojšieho šuhaja a tak ho trafil do sluchy, že nešťastný chlapec naskutku zomrel.

Ako chytajú najnovšie vrany ?

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie viedol dňa 16. mája veľkú deputáciu do Budapešti ku ministrovi obchodu v záležitosti od dvadsať rokov úspešne účinkujúceho katolíckeho tovaryšského spolku, pre ktorý žiadala deputácia od ministra podporu na vystavenie veľkej dvorany, na zväčšenie terajšieho domu a na založenie internátu pre učňov. Predstavila sa potom deputácia aj štátnemu sekretárovi Szterényimu. Oba prijali deputáciu veľmi vládne a prisľúbili tovaryšskému spolku dľa možnosti najvýdatnejšej pomoci. Dňa 21. mája odbavoval osvietený pán biskup prvé veľké requiem na ročnú pamiatku smrti Sigismunda Bubics, biskupa, svojho predchodcu. — Dr. Melchior Takács, praelát a prépošť jásovský odcestoval do kláštora Tepla v Haliči ku kapitulskému shromazdeniu bielych kňazov a prejde z tadiaľ do Karlsbadu. Odprevádza ho Alfonz S. Novotny, direktor praemonštratského gymnázia vo Veľkom Várade, ktorý má byť za priora do Jászova vyvolený. — Katolícky čitateľský kruh držal minulé dni výborové zasadnutie, v ktorom vyvolili nových výborníkov. — Košický katolícky autonomický kruh mal dňa 28. mája III. veľké shromazdenie, v ktorom prevedená bola voľba nových úradníkov. — Dňa 28. mája zomrel Georg Rakovszky, dakedy cez 10 rokov krajinský vyslanec okresu Gerbán-Bogdány. Sväté sviatosťi prijal z rúk osvieteného pána biskupa, ktorý zosnulého sám pochovl s veľkou asistenciou. Bývalý hlavný župan Ondrej a ministeriálny radca Georg Rakovszky oplakávajú v zosnulom milého otca a rodiny Rakovszky a Szmrecsányi v abaujskej a šarišskej stolici svojho pokrevného.

Návrat vystahovalcov. Vystahovalecká loď «Slavonia», ktorá prináleží loďnej spoločnosti «Cunard-Line», prišla dňa 18. mája zo svojej americkej cesty do Trieste. Loď sa pohla na cestu z New-Yorku a cestovalo na nej 720 cestovateľov, a síce 600 na III. a 120 ľudí na I. triede. Polovica cestovateľov v Taliansku vysadla na breh, ostatní v Trieste vystúpili z lode. Z týchto 260 uhorských vystahovalcov cez Fiume vrátilo sa do svojej vlasti

Týfus v Baňskej Bystrici. V Baňskej Bystrici minulý týždeň desať osôb onezdravelo na týfus. Obyvateľstvo je veľmi nepokojné, lebo dávnejšie mesto bolo stálym hniezdom tejto nemoce. Odkedy sú ale v meste vodovod a kanále, teda asi od osemnásť rokov zriedkakedy ochorel niekto na týfus. Vodovod mesta teraz základne skúmajú, či voda nezapričinila týfus. Pravdepodobné je ale, že týfus bol privlečený. Ministrovi vnútorných záležitostí o vypuknutí týfusu poslali zprávu.

Mal 102 rokov. V Munkáči zomrel dňa 16. mája najstarší obyvateľ mesta gazda Ladislav Maruszinecz, ktorý žil 102 roky.

Povodeň Následkom rýchleho odmäku a dažďov na severných stranách stolice oravskej rieka Orava sa silne rozvodnila a vylala sa z koryta. Podbielsky most voda odniesla a pri hornej Lehote odniesla aj jedno malé dieťa.

Chýry zo Šariša. Prešov. Pavel Kovaliczky, lekárnik, ktorý od ministerstva pýtal dovolenie na otvorenie 4. lekárne, ponevác prosbu jeho podporovali mesto a stolica, dovolenie obdržal, lekárne už aj otvoril na príhodnom mieste. Táto lekárne k dobrému posluží národu z okolia a na konci mesta bývajúcemu. — *Bárdijov.* V katolíckom čítacom kruhu vyvolený je za tajomníka tunajší katechet Franc Juczinger. — *Kisszeben.* Katolícki učitelia sabinovského okresu vydržovali dňa 21. mája i so svojimi duchovnými svoje ročné shromazdenie v obci Magyarjakabfalu, kde práve vtedy s veľmi pekným výsledkom odbavoval ročnú zkušku učiteľ Juras. Po zkuške shromazdení 25. učitelia a duchovní išli na obed do obľúbeného kúpela «Šváblikova». — *Branyiszko.* Dňa 31. mája za veľkých slávností odhalí sa tu postavený pomník tých zmužilých hrdinov, ktorí vo februári r. 1848. za slobodu bojujúc tu obetovali svoj život a pochovaní sú v jednom hrobe. — *Vörösalmás a Jakabfilek.* Horliví farári Michal Laborezy, Edmund Soltész a Jozef Reiner utvorili v týchto obciach Jednotu Katolíckeho Ludu so 110 členami. Sláva týmto katolíkom, že sa nedali balamútiť ničomnými slovami, že toto predtým nebolo a že človek aj bez toho môže byť spasený. To je pravda. Lenže takto hovoria nepriatelia viery katolíckej, aby národ od Jednoty odvedli. Verní katolíci ale poslúchajú svojich vodcov, arcibiskupov, biskupov, ktorí Jednotu všemožne a vrele nielen odporúčajú, lež ju aj vedú a spravujú, ako dr. Ottokar Prohászka, biskup stolnobelohradský. — *Girált.* Tu otvorili nový gazdovský potravný spolok. To len k dobrému bude slúžiť kresťanským občanom, keď sa tohto spolku pevne budú držať a nevšímajú si balamútenie židov. — *Szinyelipócz a Fries.* Minulý týždeň padal tu náramný ľadovec s dažďom a narobil veľkej škody.

Obet Kysuce. Asi pred štyrmi týždňami brodnovský gazda menom Štefan Dupkala bol na druhej strane Kysuce a bránil na svojej roli. Po robote spolu so svojím paholkom poberal sa domov. Museli prejsť cez rieku, ale tok rieky bol taký prudký, že sa voz prevrhnuť a gazdu privalil pod seba. Gazda pod veľkou ťarchou a následkom úrazov nevediac sa brániť, utopil sa. Paholok s koňmi sa zachránil. Mrtvolu gazdu len až po troch týždňoch pastieri našli pri Váhu. Nešťastník mal 42 rokov a ostaly po ňom tri siroty.

Mrtvola vo Váhu. V Strečne na brehu Váhu našli pred týždňom jednu mrtvolu. Na druhý deň sa hlásili rodičia utopeného chlapca a rozpovedali, že je to ich syn, menom Jozef Čičko a že 7. mája v Stankovanoch vyšiel ku Váhu poobzerať si k brehu poprivázané plte. Napriek upomínaniu starsieho brata vstúpil na jednu plť, ale noha sa mu tak nešťastne pošmykla, že spadnul do vody a sa utopil.

Vražda pod zemou. V obci Zachárfalva baníci Ján Mesár a Edvard Hellebront sa minulé dni v akne povadili, medzi čím Mesár svojho protivníka čakantom tak ovalil po hlave, že Hellebront naskutku zomrel. Vrchnosť o prípade napísala zápisnicu v bani.

Chýry zo Spiša. V Spiškej Belej sa 71-ročný Ján Fábry zastrelil, údajne pre nevyliciteľnú chorobu. Lež opravdivá príčina bola iste tá, že nemal vieru. — Vo Spišskej Belej sa má základne obnoviť ten kúpeľ, ktorý je veľmi blízko k mestu. Mesto obetuje na to 54 tisíc korún. — V Podhradí bude dňa 31. mája o 11. hodine predpoludním pekná slávnosť. Vtedy odhalia ten pomník, ktorý v tamojšom cintoríne nad spoločným hrobom tých slovenských honvédov vystavili, ktorí dňa 5. februára roku 1849. v boji za slobodu našej milej uhorskej vlasti na vrchu Branyiszko (medzi Spišom a Šarišom) svoju krv vyliali. Slávnostnú reč drží dr. Michal Mariássy, ablegát levočského okresu. To je ale nesmierne veľká chyba, že nebude slovenskej reči, trebars celé okolie Podhradia je slovenské! V nezrozumiteľnej reči veru nemožno vzbudiť v našom slovenskom ľude vlastenecké city, alebo lepšie povedano tieto posilniť. — V Spišskej Belej dňa 18. mája ráno medzi umývaním náhle zomrel tamojší evanjelický farár Samuel Weber v 73. roku života svojho. Bol na podiv účinným mužom. — Kežmarského evanjelického farára Fridricha Dianiska v Koložváre vyvolili za farára. — V obci Sztraczena pri gemerskej hranici jeden triročný chlapec menom Pavel Valent sa v potoku utopil. Rodičia, dajte že lepší pozor na vaše deti! — Katolícky učiteľský spolok lubovenského okolia, ku ktorému aj magurskí učitelia patria, dňa 3. júna pred poludním drží svoje 26. riadne ročné valné zhromaždenie. Prednášky budú mať slečna Irma Szolgovits, učiteľka podolínska a slečna Zuzanna Sztankó, učiteľka novo-lubovenská.

Fígel a žart na bok. V Hornej Lehote (Orava) 14-ročný chlapec zo žartu sa išiel člnkovať na veľkú rieku Oravu. Na dva kroky od brehu sa mu člnok prevalil, chlapec spadnul do vody a sa utopil. Mrtvolu chlapca nemôžu najst.

Židovka sa utopila. Z Kraľovian píšu: Dňa 8. mája v rieke Orava pri Kraľovanoch voda na breh vyhodila jednu utopenú židovku, pochádzajúcu z Dolného Kubína.

Pozvanie. Slovenská robotnícka mládež v Budapešti usporiada v nedeľu dňa 7. júna 1908. v miestnostiach «P. Iparosképzőkör»-u (VIII., Alföldi u. 13.) divadelné predstavenie, spojené s tanečnou zábavou, na ktoré vás úctive povoláva riaditeľstvo. — Predstaví sa: «SIROTA». Obraz zo života v 4. dejstvách od Mariny Olgy Borváthovej. Začiatok o 8. hodine večer. Hudba slovenská. Vstupné v predodpredaji: I. miesto 1 koruna 50 hal., II. miesto 1 koruna 20 hal., III. miesto 90 halierov, IV. miesto 60 halierov. Večer pri pokladnici: I. miesto 1 koruna 60 halierov, II. miesto 1 kor. 30 halierov, III. miesto 1 koruna, IV. miesto 70 halierov. Miesto na státie 40 halierov. Tanečné odznaky možno dostať večer pri pokladnici, pre mužských za 40 hal. Vstupenky možno dostať u ktoréhokoľvek riaditeľa a večer pri pokladnici. Otvorenie pokladnice večer o 7.mej hodine. — Úctive prosíme veľactené obecenstvo, aby sa aspoň niekoľkými minútami pred 8. hodinou večer do-

stavil ráčilo, aby tak obvyklé vzájomné uvítanie sa, mohlo byť ešte pred ôsmou hodinou odbavené. Lebo všeobecná žiadosť je, aby čas ku tanečnej zábave určený na žiaden pád ukrátený nebol. Riaditeľstvo.

HOSPODÁRSTVO.

Stav siatin.

Dľa výkazu krajinského hospodárskeho spolku dňa 21. mája uverejneného stav siatin v Uhorsku je nasledujúci:

Arad. Minulého týždňa nastalé hrozné horúčosti trvaly na šťastie len cez niekoľko dní a preto obilii posiaľ neškodily, dážď je ale veľmi potrebný. Jariny ostatne dobre stoja, čo sa o ozimínach povedať nemôže.

Baja. Následkom suchého a teplého počasia pekne sa popravily oziminy, slabým by len primeraný dážď mohol pomôcť.

Debreczen. Počasie je teplé. V nesmiernom počte vystúpivšie húsenice hroznú škodu robia v záhradách. Dľa došlých zpráv na 40.000 holdových pasienkoch Hortobágyu v malom počte badajú posiaľ marokánske kobyľky.

Győr. Počasie je priaznivé, potrebný by bol dážď. Siatiny pšenice sú zväčša dobré a pekne sa vyvíňujú, siatiny raže sú zároveň pekné, jariny tiež dobre stoja.

Kaposvár. Počasie je suché a teplé, všetkým kultúram potrebný je dážď. Oziminy, jariny a kopaniny veľa trpia následkom sucha. Cukrovú repu ničia suchá, poľné blechy a burina, na veľa miestach museli ju povorávať.

Kassa. Následkom stálej horúčosti sú siatiny slabé a ožlkly. Dážď je veľmi potrebný.

Léva. Počasie od počiatku marca je na všetko veľmi priaznivé, môže sa teda dobrá úroda očakávať. Vinice a ovocné stromy tiež pekne stoja, výhľady sú na peknú úrodu, jestli chrústy a húsenice nenarobia škody. Robotnícke pomery sú priaznivé, roboty a robotníkov je nadostač.

Miskolcz. Počasie je suché a vetrivé. Dážď je až veľmi potrebný. Jariny sú krajšie, ako oziminy, včasné oziminy sú peknejšie ako pozdné. Jačmeň je pekný, raž a pšenica sú slabé.

Nagybecskerek. Ani v tomto týždni nebolo dažďa, čoho následky predovšetkým badať na jarinách, ovos a jačmeň začínajú vädnuť. Kukurica sa nevyvíňuje, bo bárs ju na veľa miestach začínajú okopávať, pre veľiké suchá a tvrdú zem nemôžu v tom pokračovať. Hustejsia pšenica vzdoruje ešte horúčosti, redšia je ale slabá a na veľa miestach cez deň vädne.

Nagykanizsa. Siatiny sú rozličné, sú z čiastky dobre, z miestky ale slabé, nadovšetko jariny nemôžu sa vyvíňovať pre nedostatok dažďa. Repica už odkvitla. Raž teraz začína kvitnúť. Vinice pekne stoja.

Nagyszeben. Počasie je veľmi horúce. Dážď je nadovšetko potrebný.

Nyitra. Počasie je premenlivé. Zamračené je vôbec s tuhým vetrom, dakedy popršava. Siatiny sa posiaľ nemohly vyvíňovať. Hospodári majú nádej, jestli nastane teplejší čas ešte v máji, úroda nebude horšia, ako bola vlani.

Pancsova. Siatiny veľmi pekne stoja. Kukurica potrebuje vlahu.

Sopron. Pekné, teplé počasie, kedy-tedy prší. Oziminy a jariny stoja pekne.

Szolnok. Následkom suchoty je obilie zpečené a riedke.

Temesvár. Jariny pekne zišly, lež sekly následkom horúčosti. Pekné a teplé počasie.

Versecz. Následkom nedostatku dažďu všetky siatiny zasekly.

Zenta. Posiaľ sme ešte nemali dažďu. Oziminy sú riedke a krátke. Jariny ešte obstojne stoja, potrebovaly by dažďa.

DOPISY.

Pezinok.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kreštane».

S pohoršením badám, ako od jedného času istí ľudia verejne napádajú v novinách všetko, čo je kreštánske a katolícke. Robia to tým cieľom, aby ľud tým ľahšie získali záhubným socialdemokratickým zásadám. Ako najčervenejší socialdemokrati tupia, znevažujú biskupov a kňazov, luhajú na nich prekrúcajú každé jejich slovo, aby ľud proti nim drážili.

Toto robia od jedného času aj u nás. Číslo za číslom prináša v jejich novinách lživé zprávy o našom pánu farárovi. Ponevác som sa už haňbi, jako vystupujú proti našemu pánu farárovi, som sa ho pýtal o niektoré veci, ktoré tie noviny v poslednom hanodopise z Pezinka uverejnily a obdržal som túto odpoveď:

Všetko čo je tam napísané, je prekrucovanie záležitostí, do ktorej rozumie sa ten pán dopisovateľ práve tak, jako sliedka do piva. Pán dopisovateľ na kázni pána farára nikdy nebol, lebo on črží sa za primúdreho, než aby zeleniny a hlúposti farárovi poslúchal, ba ani na

nich byť nemohol, bo veď nech si nemyslí, že my v Pezinku nevieme, odkiaľ ten vietor duje. Možno, že bol veľký vietor, keď mu tú klebetu rozprávali, že pán farár z tých niekoľko vinogradov kostolných nagazdovoľtolko, že namiesto starej, otrhanej bérešni fary s povolením arcibiskupského ordinariatu a v usozumení s kat. štátom, ako patrónom, vystavil faru, v ktorej nielen birmujúci biskupi, lež aj arcikniežatá prebývali. Toho sa ale nedopočul ten p. dopisovateľ, že od troch rokov sa pojednáva, jakým spôsobom sa previesť má obnovenie chrámu, aby to tak umeleckým požiadavkám, ako aj potrebe ľudu zodpovedalo. Teda zbytočná je tá starosť p. dopisovateľa a tých viacerých, vymaľovanie chrámu sa prevedie, to je isté, kedy, to nech nikoho netrápi. Náš kostol nenie vylíčený, však ale — a to je chvála kostolníka — je čistý. Bárš by si ho ctili tí, čo chodia a chodiť majú do neho.

Čo sa týka p. dopisovateľa častejšie opakovanej žaloby, že pán farár politizuje na kazateľnici, to je zrejma lož! Pán farár oznámil biskupské nariadenie ohľadom «Ludových Novín». Spomenul pritom aj príčiny, prečo pp. biskupi ten zákaz vydali, samosebou sa rozumie, že pritom aj na to musel napomenúť veriacich, že dobré dielky cirkve plniť majú nariadenia predstavených a jestli by to zanedbali, sponedať sa musia z neposlušnosti.

Ohľadom toho, že pán farár daroval štátusu 50.000 korún, to pán dopisovateľ nedočul, alebo nerozumel, pravda je tá, že p. farár dal na rozkaz vrchnosti spojiť 100 (jedensto) tisíciek uh. korunovej renty na jednu štátnu 100.000 kor. obligáciu.

Že pán farár pri vzkriesení Pána ku neseniu podnebia povolal slovenských údov štátusu, to by nemalo byť príčinou ku ponose zdejších mladých mešťanov v čiernych kabátoch, lebo tí pp. nosičia povolani boli nie preto, že sú Slováci, ale preto, že sú mestkí reprezentanti a údovia katolíckeho štátusu. Mladým pp. v čiernych kabátoch dáva pán farár tú radu, aby sa usilovali stať reprezentantami a vtedy zase bude mať Pezinok nosičov podnebia mladých pánov v čiernych kabátoch.

O vystatovaní sa pána farára, že on vopchá 12 kanonikov do vašku, nech slúži na vysvetlenie to osvedčenie p. farára, že áno, dá ich do vašku, keď si jejich mená na papier napíše.

Končím môj dopis so slovami, s ktorými p. farár náš rozhovor zakončil, «že nie on je blázon, lež blázni sú tí, ktorí ho v «Ludových Novinách» za takého vyhlasujú.

O čvachovi hudúčne.

Kubach (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Tá obec, ktorá teraz meno Hernádfalu dostala, je asi na dve hodiny ďaleko od mesta Poprad. Jej chotár

obnáša 7311 katastrálnych jutár. Počet obyvateľov, ktorí sú Slováci, 1718. Židovských duší je spolu 8. V celej obci je asi 260 domov, z tých okolo 150 murovaných.

Noviny sa — chvala Bohu — teraz už začínajú rozširovať u nich. «Krestan» chodí tam v 15. výtiskoch, «Naše Noviny» v troch a «Posol B. Srdca J.» v 30-ich výtiskoch; «Svätovojtešských kalendárov» rozobrali asi 30 výtiskov.

To je veru, do ohľadu berúc veľký počet obyvateľov, ešte málo, ale ako začiatok dosť. Budúce v tomto ohľade o veľkom pokroku budem môcť písať. Jednota Katolíckeho Eudu sa u nás — žiaľ Bohu — ešte ne utvorila; úfam ale, že sa to najbližšie stane, predsa sa len nedáme zahaňbiť. Ku farnosti Kubach ako filiálka patrí Kurimjan, teraz Erzsébetfalu, podľa mena patrónky ich kostola. V Kurimjanoch je 662 obyvateľov, medzi tými traja židia. Chotáru majú 449 katastrálnych jutár, pre toľkých ľudí je to veľmi málo. Tlačenej litery t. j. novin sa ešte boja; to je predsa len smutno, keď sa nechcú vzdelávať a napredovať! Osvieť ich, ó Bože!

S kresťansko-ľudovým pozdravom. *Verný Spišiak.*

Z Malženíc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krestane».

Už dávno som nečítal žiadnej zprávy z našej obce v novinách, kdežto jesto aj u nás dosť nového, lenže nenajde sa taký človek, ktorý by to uverejnil.

Najnovšie je u nás to, že náš obľúbený pán farár Štefan Bezák, ktorý už vyše 28 rokov účinkuje zdarne medzi nami, prekvapil nás nedávno s krásnym darom. Dal totižto zhotoviť vo Fraštáku utešený hlavný oltár pre náš chrám Boží v cene 1450 korún a k nemu ešte krásny pokrovec dal došikovať za 160 korún a túto ohromnú summu vyplatil on sám zo svojich peňazí, bez toho, žeby len jeden halier bol žiadal od farníkov svojich. Práca je tak umelecky prevedená, že ju každý len obdivuje, ale to nenie ani div, lebo však sám náš vrelo milovaný a vysokoučený pastier duchovný zhotovil plán pre ňu, dľa ktorého sa potom tá práca previedla. Ale s týmto jeho namáhavosť ešte nebola vyčerpaná, lebo dal obnoviť aj dva bočné oltáre a krstedeľnicu, tak že kto vŕuf vkročí do nášho chrámu Božieho, celkom premenený ho najde.

Láskavý a starostlivý pastieru náš, prijmi i na tomto

mieste naše verejné podakovanie za tvoju veľkodušnosť, obetivosť a starostlivosť a dal by dobrotivý Boh, aby si ešte prez mnohé letá prebýval medzi nami a viedol nás po ceste spasenia! Z hlbín srdca svojho to ti praje jeden z tvojich povďačných farníkov. *Janko Zryngu.*

Z M. Výčap.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Keď sa už ohlasujú ľudia z tak rozličných obcí, aj ja som sa chytil pera, aby sme ani my nezostali na zadku, lebo však u nás bol duchovným náčelníkom za osem rokov majster pera. Túto hádku ktokoľvek uhádne. Naša obec patrí do čermanskej fary. Počítuje ona okolo 400 duší. Máme sklepara žida, mäsiara žida, statkára žida, krémárku židovku, ba i veľarendáša žida. Vidieť, ako nasledujeme to heslo: «Svoj k svojmu». Mnohí z nás sú i na to pyšní, že máme kováča krestana, kolára krestana, obuvníka krestana, dedinského pastiera krestana, hrobára krestana a sluhov krestanov. Sú tu i dvaja kresťanskí statkári Hiroš a Šurman, ktorým doprial Boh dožiť matuzalemský vek. Tento posledný bol vždy doposiaľ ctihodným ľudákom. Kostol si požičiavame v Čermanoch, peniaze ale v Šuránke. Gazdov a hoferov je tu asi polovica toľko, čo služobných osôb. Keby sme mali toľko zlata, koľko tu býva blata, tak by sme kúpili Nyáryho majetok. S Bohom, *Zubčiak.*

Odorin (Szepesedelény, Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Obec Odorin, ktorá teraz meno Szepesedelény dostala, leží asi na štvrt hodiny ďaleko od Markušoviec, pri tej ceste, ktorá z Markušoviec prez Hrušov do Vlachov vedie.

Jej celý chotár obnáša 2887 katastrálnych jutár.

Má 677 obyvateľov, ktorí sú roľníci a v 113 domoch bývajú.

Židov majú 13 duší. Kde by aj tých nebolo? Skorej sa najde obec bez cigáňa, ako bez žida.

Ľudia — chvala Bohu — už začínajú čítať. Teraz ohodí im «Krestan» v 12, «Posol B. Srdca J.» v 16 a

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhiteletintézte» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácaami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povoľujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovernenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

«Kráľovna Sv. Ruženca» v 4 výtiskoch. Dal by P. Boh, aby sa tento počet do takto roka zdvojnásobil.

Ku odoinskej farnosti patria ako filiálky dve obce a síce Danišovce, teraz Dénesfalu a Jamník, teraz Szepesárki.

Obec Danišovce je už veľmi stará, jej meno sa po prvý raz roku 1204. spomína. Je tam veľmi zaujímavý kostol so starými o tármi. Predná čiastka kostola podľa mienky znalcov tých vecí ešte pred tatárskym plenom bola vystavná. Veža kostola sa pred pár rokami zrútila. V Danišovciach býva 270 ľudí v 50. domoch.

Obec Jamník, ktorá medzi dedinami Odorin a Hrušov leží, má 646 obyvateľov s 93 domami. Židia ani tú obec nešanovali, je ich tam spolu 10.

S kresťansko-ludovým pozdravom. *Verný Spišiak.*

K našemu vyobrazeniu.

Ako sa najnovšie lapajú vrany?

Vrany a iné vtáčstvo tohoto druhu lapajú najnovšie v zimnom čase tak, že z plátna ušité vrecká zahrabú do snáhu, naplnia ich snahom a na vrch položia kúsok mäsa. Zo začiatku sú vrany veľmi bojzlivé a len pomaly sa naučia mäso z vrečka brať. Keď už na to miesto privykli, vrecko nenaplnuje sa viacej snahom, lež sa znútra namaže lepom. Vrana nevediac o tej zmene, ťubne do vrečka za mäsom, pričom sa jej to na hlavu priliepí. Nato potom vranu ľahko lapia.

Krajinská jubilárna púť do Lourdesu pohne sa dňa 8. augusta pod protektorátom jeho excellencie najdôstojnejšieho pána dr. Júliusa Városhy, arcibiskupa kaločského. Duchovné vodcovstvo pútnikov prevádza výbor z viacej duchovných pozostávajúci. — Smer cesty: Budapešt—Vieden—Salzburg—Innsbruck—Maria-Einsiedeln—Genf—Lyon—Bern—Paray le Monial—Cette—Lourdes—Lyon—Bern—Innsbruck—Vieden—Budapešt. Ceny: I. trieda 460 korún, II. trieda 320 korún, III. trieda 210 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluži Franc Fehér, farár. Ebed, stolica ostrihomská. Štefan Domonkos, Nyúlfalva, stolica Győr, Lenárd Hegedüs, Bajmok, stolica Bacs a Štefan Benyács, Csacza, stolica Trencsén. — Nasledujúca krajinská jubilárna púť pohne sa dňa 8. augusta z Budapešti. Smer cesty: Budapešt—Viedeň—Maria-Einsiedeln—Lyon—Lourdes—Marseille—Genna—Rim—Florenz—Venedig—Fiume—Budapešt. Ceny zúčastnenia: I. trieda 560 kor., II. tr. 450 korún, III. trieda 250 korún. Dotyčno tejto púte programmom a vysvetlením ochotne poslužia Franc Fehér, farár. Ebed, stolica Ostrihom a Štefan Pasztorek, Tököl, stolica Pest.

Turice 1908 Firma A. Hirschberg (Viedeň, II., Rombrandt-strasse 19.) za neobyčajne zníženú cenu 6 zl. 90 kr. pošle jednu garnitúru, ktorá pozostáva zo 42 kusov náčinia k jedeniu z amerického patent strie-

bra zhotovených, menovite: nože, vydličky, lyžice atď. Toto náčinie úplne nahradzuje opravdové striebro a upotrebuje sa už v mnohých hospodách a hostincoch. (Viď ohlas prítomného čísla.)

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Spisy redakcii zaslané.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm.) Wesselényi-u.

Zábavná Čítanka. Vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Dosiaľ vyšly nasledujúce sošity

Sošit 1. *Rozprávka z Poľany.* Napísal A. B.

Sošit 2. *Láska.* Poveš. Dľa nemeckej pôvodiny podáva Martin Kollár.

Sošit 3. *Obrázky z hôr.* Napísal Fr. Urbánek.

Sošit 4. *Keď sa panstvo mení.* (Pôvodná poviestka z Hornej Trenčianskej.) — *Janko.* Poviedka Bohumila Brodského. — *Gazdičko.* (Dľa J. M. Kaličáka.) Podáva A. B.

Sošit 5. *Za čo sa ľudia súdia?* Dľa J. J. rozpráva Bielohorský.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	...	4 koruny
na pol roka	...	2 koruny
na štvrt roka	...	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výše označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. J. K. Sz. Pre nedostatok miesta odložilo sa viacej do nasledujúceho čísla.

P. F. Kl. K. Čo vystalo príde v budúcom čísle. S Bohom.

P. Alfonzko. P. Ozaj pekne, že sa často na nás rozpomätáte. Požehnaj vás Boh.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 26. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22'20—23'80, stolnobelehradská K 22'05—23'55 peštianska K 22'00—23'60, banátska K 21'90—23'50. — *Raž*: prvotriedna K 19'80—20'10, druhotriedna K 19'50 do 19'80. — *Jačmeň*: prvotriedny K 13'50—13'80, druhotriedny K 13'10—13'50. — *Ovos*: prvotriedny K 14'80—15'20, druhotriedny K 14'00—14'80. — *Proso*: K 9'50—10'00. — *Kukurica*: Kor. 13'10—13'30. — *Repica* —K —K —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17'10	16'90	16'70	16'50	16'30	16'10	15'70
		č.	7	7 ¹ / ₂	8		
		K	14'90	13'30	7'40		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6'50, hrubé K 6'70.

Datelinové semä: čistené K 200'00—210'00, lucerna čistená K 160'00—170'00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'50—4'70, žlté K 5'10—5'30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 14'00—15'00 miešaná strakavá K 12'00—13'00. — *Hrach*: nelúpaný K 28'00—30'00, lúpaný K 23'00—43'00. — *Šošovica*: čistená K 40'00—70'00. — *Konopné semä*: K 25'00—26'00. — *Mak*: K 64'00—68'00. — *Rasca* (kmin): Kor. 116'00—118'00. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 13'00—14'00, srbské (100 kusové) K 11'75—12'00.

Lekvár: srbský K 31'00—31'50, slavonský K — do — za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 81'00 do 81'50, kockový K 83'00—83'50, žltý K 81'00—81'50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 36'50, fiumánsky White-Star (***) K 30'50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 130'00—131'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 107'00—108'00, 3 kusová K 113'00—114'00. vidiecka K — za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 162'00 do 163'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 54'00—54'50.

Vajcia: prima uhorské K 73—74, podlejšie K 72 do — jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'60—2'80, k vareniu K 1'60—1'70, syr 28—40 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1'20—1'30 kilogr.; kurence k smaženiu K 2'00—3'00, kurence k pečeniu K 2'00—2'20, sliepky na polievku K 3.80—4.80 za jeden pár.

Krč

a bolenie žalúdka zastavia, tvrdú stolicu, zlatú žilu vždy u nás liečila Fellerove Rebarbara Elsa-pilulky K premani. 6 skatuliak 4 korány franko. Objednajme u V. Eugena Feller Stubičica. Kostorná ulica 18. číslo. (stolica, Záhreb. Laci.

Veľky krach!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spínomocnený, spínomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci lížice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové lížice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú lížicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú lížicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčce,
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 cedidlo k čaju,
- 1 kus iajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nútra biela kova, ktorá striebornú barvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznam **není klamstvo** zavazujem sa bar komu, komu sa naradie nepai peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žebý si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti prilije je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA
amerického patentirovaného striebra závod
WIEN, II., Rembrandtstrasse 19R. Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydáscu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výfah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Koložvár barón Bánffy jeho exell.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrlešie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkov, po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.
Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj drulským odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.
S dôrobom sme veľmi spokojní a prosíme o novú zásielku. Predstavená ústavu Mariánskeho. Budapest, IX., Soroksársk a ulica 36.

Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtužšie
migrén-hlavyboenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.
K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zásielka franko.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

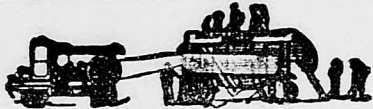
Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!
Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi
domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.
O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva
správy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Poveterná - harmonika.

Osožná novota!
Čarokrásna muzika!

Tento stroj možno upevniť
na domy, stromy a žrte v
zahradách a pri najmen-
šom vetriku vydáva on lu-
bozvučné hlasy a akordy.
Poveterná harmonika je
28 cm. dlhá a koštuje kus
len 3 kor.; len
s poštovou dobierkou rozpo-
siela c. k. dvorný líferant
Ján Konrád Brůx vý-
vozný dom hudobných stro-
jov 1295. (Čechy) Treba
žiadať si franko a zdarma
veľký cenník s viac než
3000 obrazmi.

Pre zníženie fabričných dorobov 500 tuctov nesožitých plachiet z plátna

250—200 cm. obšité zvlášte fajnej jakosti predáva
sa 6 kusov po K 14:30.

Hostincom a kúpeľným ústavom sa zvlášte od-
porúča. — Fabrika na tkaniny plátna a bavlny:

Bratia Krejcar, Dobruschka (Čechy).

Veľkolepé novoty: zefir, batist a v látkach ku
praniu. Oxford, damast, bielizeň stolová a
postelná. — Viborná jakosť vzorky franko. —

Zvláštnosti k vystrojeniu mladúch.

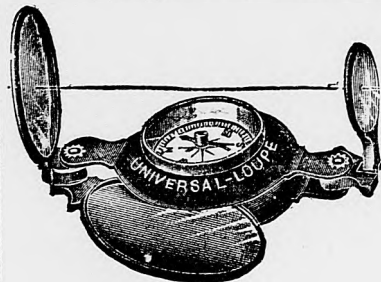
Oznamy prijíma administrácia

„KRESTAN“

Budapest, Szentkirályi-úlica 28.

Pri objednávkách na
naše ohlasy, prosíme
odolávať za vždy na
náš časopis.

Nové vačkové d'alekohladitko s kompasom a zrkadlom

k složeniu s vidit-
kom na veľku diaľku,
k upotrebeniu aj ako
zväčšujúce sklo pa-
liace sklo a zrkadlo
očí. Ľahko k nose-
niu vo vačku kus
len K 1.50, 8 kusy
4 kor. Vpáde nezod-
povie vráti sa pe-
naze. Zasiela s pos-
tovou dobierkou,
alebo pri predbež-
nom zaslaní peňazi
c. a kr. dvorný
líferant

HANS KONRAD vyvozný dom Brůx, No. 1294. (Čechy).

Zdarma a franko dostane na žiadosť každý moj hlavný cenník s
3000 vyobrazením.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kopy probujúci a mnohokrát hospodár. Na toto odpovedáme
dľa nášho presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešaniny najšlachetnejších kovov zlozenej a odborne uneleckým
spôsobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytrvalosť jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha
všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábania kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť
takejto kopy sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kopy poľáznóm dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri onjednaní
5 kusov kôs počtove útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtove úraty a pripojuje jednu kosu na
pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosu prejma sa dobrostanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa
dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosami jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele
na 250—300 krokov može sa kosíť po jed-
nom ostrení, jedno kuvanie dostatočné je
na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele,
zasiela sa ku ruce chlapa sostavená naku-
vaná a vyprobovaná.

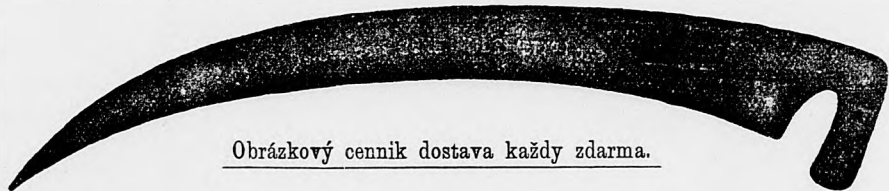
Pri Gneral Dewett kose z kanonovej
oceli odberateľ nemá žiadného riska bo
nezodpovedná kosa zameni sa za dobrú.

Preto nech nikto kopy od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele.
A sme o tom presredčení, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kopy nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavateľov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na poho-
tove Cenník nech si každý na dopisnícke pyta. Ceny Gnerále Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákovia a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr.
Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosu 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov
1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cenník dostava každý zdarma.